

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

DOPORUČENÍ

RADA

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 24. listopadu 2020

o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost

(2020/C 417/01)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na články 166 a 165 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) V Listině základních práv Evropské unie ⁽¹⁾ jsou vzdělání a přístup k odbornému a dalšímu vzdělávání uznány jako základní práva, přičemž mezi cíle udržitelného rozvoje OSN patří cíl dosáhnout do roku 2030 rovného přístupu k dostupnému a kvalitnímu technickému, odbornému a terciárnímu vzdělávání, včetně univerzitního, pro všechny ženy a muže a výrazného navýšení počtu mladých a dospělých, kteří mají příslušné dovednosti, včetně technických a odborných, pro zajištění zaměstnanosti, důstojných pracovních míst a podnikání.
- (2) Evropský pilíř sociálních práv ⁽²⁾, který byl vyhlášen dne 17. listopadu 2017, stanoví řadu zásad na podporu spravedlivých a dobře fungujících trhů práce a systémů sociálního zabezpečení, mimo jiné zásadu č. 1 týkající se práva na kvalitní a inkluzivní všeobecné a odborné vzdělávání a celoživotní učení a zásadu č. 4 týkající se aktivní podpory zaměstnanosti.
- (3) Vysoce kvalitní a inovativní systémy odborného vzdělávání a přípravy poskytují lidem dovednosti potřebné pro práci, osobní rozvoj a občanství, které jim pomáhají přizpůsobit se souběžné digitální a ekologické transformaci a být jejími strůjci, zvládat krizové situace a hospodářské otřesy a zároveň podporovat hospodářský růst a sociální soudržnost. Poskytují tedy dovednosti, které jim pomáhají získat nebo vytvářet pracovní místa, po nichž je na trhu práce poptávka.
- (4) Účinné politiky v oblasti odborného vzdělávání a přípravy mají zásadní význam pro dosažení cíle, který spočívá v podpoře kvalifikace, vzdělání a přizpůsobivosti pracovníků a schopnosti trhů práce reagovat na hospodářské změny a je stanoven v článku 145 Smlouvy o fungování Evropské unie.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 326, 26.10.2012, s. 391.

⁽²⁾ Dokument 13129/17.

- (5) Sdělení Komise nazvané „Zelená dohoda pro Evropu“⁽³⁾ je pro náš kontinent novou růstovou strategií, která má transformovat evropské hospodářství a společnost a postavit je na udržitelnější dráhu. Školy, vzdělávací instituce a vysoké školy mají dobré předpoklady pro to, aby zapojily žáky, studenty, rodiče, podniky a širší komunitu do změn, které jsou pro úspěšnou transformaci nezbytné. K využití přínosů ekologické transformace je zapotřebí proaktivní prohlubování dovedností a změna kvalifikace.
- (6) Ve sdělení Komise s názvem „Silná sociální Evropa pro spravedlivou transformaci“⁽⁴⁾ je zdůrazněno, že je třeba se soustředit především na dovednosti, zaměstnatelnost a lidský kapitál prostřednictvím Evropské agendy dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost⁽⁵⁾, kterou doprovází návrh doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě. Oznamují se v něm rovněž další aktivity týkající se Evropského prostoru vzdělávání a nový rámec pro spolupráci s členskými státy v oblasti vzdělávání a odborné přípravy.
- (7) Sdělení Komise nazvané „Nová průmyslová strategie pro Evropu“⁽⁶⁾ vyzývá k rozhodným krokům v zájmu toho, aby se celoživotní učení stalo realitou pro všechny, a bylo tak zajištěno, že vzdělávání a odborná příprava budou držet krok s dobou a přispějí k dosažení souběžné transformace. Vyzývá rovněž k tomu, aby vysokoškolské a odborné vzdělávání a příprava dokázaly poskytnout trhu práce větší počet vědců, inženýrů a techniků. Nový akční plán EU pro oběhové hospodářství⁽⁷⁾ a strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030⁽⁸⁾ vyzdvihují zásadní úlohu dovedností při přechodu na ekologické a čisté hospodářství.
- (8) Sdělení Komise o strategii pro udržitelnou a digitální Evropu zaměřené na malé a střední podniky⁽⁹⁾ zdůrazňuje, že dostupnost kvalifikovaných pracovníků nebo zkušených manažerů se stala v EU největším problémem pro čtvrtinu mikropodniků a malých a středních podniků a že nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců je největší překážkou pro nové investice v celé Unii. Odborné vzdělávání a příprava jsou pro malé a střední podniky obzvláště důležité, aby zajistily, že jejich pracovníci mají potřebné dovednosti.
- (9) Sdělení Komise nazvané „Unie rovnosti: strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025“⁽¹⁰⁾ zdůrazňuje význam odborného vzdělávání a přípravy pro ženy a muže s cílem zajistit genderovou vyváženost v profesích, v nichž tradičně převažují buď muži, nebo ženy, aby se dařilo překonávat genderové stereotypy.
- (10) Ve sdělení o rozpočtu EU, který je motorem evropského plánu na podporu oživení⁽¹¹⁾, Komise vytyčila odvážný a komplexní plán na podporu oživení v Evropě založený na mimořádném evropském nástroji na podporu oživení („Next Generation EU“) a na posíleném víceletém finančním rámci na období 2021–2027. Tento plán je založen na solidaritě a spravedlnosti a pevně stojí na společných zásadách a hodnotách Unie. Udává směr, jak nastartovat evropské hospodářství, umocnit jeho ekologickou a digitální transformaci a učinit je vyváženějším, odolnějším a udržitelnějším pro budoucí generace.
- (11) Systém záruk pro mladé lidi⁽¹²⁾ od roku 2013 pomáhá mladým lidem při vstupu na trh práce tím, že jim do čtyř měsíců od okamžiku, kdy se stanou nezaměstnanými nebo ukončí školní docházku, nabídne kvalitní zaměstnání, další vzdělávání, učňovskou přípravu nebo stáže. Odborné vzdělávání a příprava se osvědčily jako prostředek, který mladým lidem, jimž hrozí vyloučení, usnadňuje vstup na trh práce. V rámci záruk pro mladé lidi mohou atraktivní odborné vzdělávání a příprava, které jsou relevantní pro trh práce, a zejména učňovská příprava, v budoucnosti hrát ještě podstatnější úlohu při předcházení nezaměstnanosti mladých lidí a jejich přípravě na budoucí příležitosti na trhu práce, především v souvislosti s ekologickou a digitální transformací.
- (12) Cílem návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropském sociálním fondu plus (ESF+) předloženého Komisí je zajistit prostřednictvím prohlubování dovedností a změny kvalifikace větší relevantnost systému vzdělávání a odborné přípravy pro trh práce a rovný přístup k možnostem celoživotního učení pro všechny.

⁽³⁾ Dokument COM(2019) 640 final.

⁽⁴⁾ Dokument COM(2020) 14 final.

⁽⁵⁾ Dokument COM(2020) 274 final.

⁽⁶⁾ Dokument COM(2020) 102 final.

⁽⁷⁾ Dokument COM(2020) 98 final.

⁽⁸⁾ Dokument COM(2020) 380 final.

⁽⁹⁾ Dokument COM(2020) 103 final.

⁽¹⁰⁾ Dokument COM(2020) 152 final.

⁽¹¹⁾ Dokument COM(2020) 442 final.

⁽¹²⁾ Doporučení Rady ze dne 22. dubna 2013 o zavedení záruk pro mladé lidi (Úř. věst. C 120, 26.4.2013, s. 1).

- (13) V návrhu Komise týkajícím se nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí program „Erasmus“: program Unie pro vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport a zrušuje nařízení (EU) č. 1288/2013, se stanoví, že by měla být zachována ucelená povaha programu na období 2014–2020 týkajícího se vzdělávání ve všech kontextech – formálního, neformálního a informálního – a ve všech fázích života, a to za účelem posílení flexibilních vzdělávacích drah, které jednotlivcům umožňují rozvíjet kompetence nezbytné pro zvládnání výzev 21. století.
- (14) Toto doporučení vychází z řady iniciativ v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a dovedností, které vznikly na evropské úrovni (jsou shrnuty v příloze I), a bude přispívat k Evropské agendě dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost, aktualizovanému akčnímu plánu digitálního vzdělávání, Evropskému prostoru vzdělávání a strategickému rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy.
- (15) Toto doporučení se zaměřuje na plnění cíle Evropského prostoru vzdělávání, jímž je rozvíjet skutečný evropský prostor pro vzdělávání, v němž vysoce kvalitní a inkluzivní vzdělávání a odbornou přípravu neomezují hranice a který se snaží odstranit překážky pro uznávání kvalifikací získaných v rámci vysokoškolského vzdělání a vyššího sekundárního vzdělání a odborné přípravy a výsledků z období studia v zahraničí, a usilovat o zjednodušení přeshraničního uznávání výsledků odborné přípravy a celoživotního učení.
- (16) Na základě priorit posílené evropské spolupráce v oblasti odborného vzdělávání a přípravy (kodaňský proces), které byly přijaty jako usnesení Rady ze dne 19. prosince 2002 ⁽¹³⁾, jsou cíle vysoce kvalitního a flexibilního odborného vzdělávání a přípravy a mezinárodní mobility i nadále ústředním prvkem globální vize v otázce modernizace odborného vzdělávání a přípravy, jak ji v roce 2010 definovali příslušní ministři v komuniké ze zasedání v Bruggách.
- (17) Ministři odpovědní za odborné vzdělávání a přípravu se v závěrech z Rigy ze dne 22. června 2015 shodli na souboru priorit, jež mají podpořit dosažení cílů této vize, jak je uvedeno ve společné zprávě Rady a Komise pro rok 2015 o provádění strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020) ⁽¹⁴⁾ a v nové agendě dovedností pro Evropu z roku 2016 ⁽¹⁵⁾, která politice Unie v oblasti odborného vzdělávání a přípravy dodala další mocný impuls s výraznějším zaměřením na atraktivitu a kvalitu.
- (18) Doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. června 2009 o zavedení evropského referenčního rámce pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy (EQAVET) ⁽¹⁶⁾ stanovilo referenční rámec, který má členské státy podporovat při zlepšování kvality jejich systémů odborného vzdělávání a přípravy a přispět k větší transparentnosti vývoje politik v oblasti odborného vzdělávání a přípravy mezi členskými státy. Během deseti let provádění tento rámec podnítil reformy ve vnitrostátních systémech zajišťování kvality, ale ke zlepšení transparentnosti režimů zajišťování kvality významně nepřispěl. Navíc se používal hlavně v počátečním odborném vzdělávání a přípravě v rámci školní výuky. Rámec EQAVET z roku 2009 by proto měl být začleněn do tohoto doporučení a měl by být doplněn o prvky odstraňující nedostatky v jeho provádění, co se týče výsledků učení, certifikace a hodnocení, konzultací se zúčastněnými stranami, úlohy učitelů a školitelů, učení se prací a flexibility odborného vzdělávání a přípravy. Za účelem zlepšení vzájemného učení, posílení transparentnosti a soudržnosti režimů zajišťování kvality při poskytování odborného vzdělávání a přípravy a posílení vzájemné důvěry mezi členskými státy EU by mělo být v EU zavedeno vzájemné hodnocení zajišťování kvality na systémové úrovni.
- (19) Doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. června 2009 o vytvoření evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET) ⁽¹⁷⁾ má za cíl zlepšit uznávání, shromažďování a přenos výsledků učení, čímž se podpoří mobilita a celoživotní učení, a zavést evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu. Během deseti let provádění tento systém ve velké míře přispěl ke zkvalitnění mobility v praxi díky využívání a uchování jednotek výsledků učení. Koncepce bodů ECVET však nebyla uplatňována všeobecně a doporučení nevedlo k vytvoření evropského systému kreditů v oblasti odborného vzdělávání a přípravy. Klíčové zásady ECVET (např. jednotky výsledků učení) týkající se flexibility by proto měly být zahrnuty do tohoto doporučení Rady.

⁽¹³⁾ Úř. věst. C 13, 18.1.2003, s. 2.

⁽¹⁴⁾ Úř. věst. C 417, 15.12.2015, s. 25.

⁽¹⁵⁾ Dokument COM(2016) 381 final.

⁽¹⁶⁾ Úř. věst. C 155, 8.7.2009, s. 1.

⁽¹⁷⁾ Úř. věst. C 155, 8.7.2009, s. 11. OJ C 155, 8.7.2009

Nástroje ECVET (např. studijní smlouva a memorandum o porozumění) podporující mobilitu účastníků odborného vzdělávání a přípravy je třeba dále rozvíjet v rámci jiných nástrojů EU, jako jsou nástroje podporované v rámci programu Erasmus+. V případě odborných kvalifikací na postsekundární a terciární úrovni lze uplatňovat evropský systém přenosu a akumulace kreditů, který se už v praxi používá.

- (20) Doporučení Rady ze dne 15. března 2018 o Evropském rámci pro kvalitní a efektivní učňovskou přípravu⁽¹⁸⁾ stanoví 14 zásadních kritérií, která by členské státy a zúčastněné strany měly uplatňovat, aby se jim podařilo vytvořit kvalitní a efektivní učňovskou přípravu zajišťující jak rozvoj profesních dovedností, tak osobní rozvoj učňů.
- (21) Monitorování priorit, které bylo dohodnuto v závěrech z Rigy ze dne 22. června 2015 a které provádí středisko Cedefop, poukazuje na řadu oblastí, kde země v otázce modernizace programu odborného vzdělávání a přípravy pokročily, a to zejména pokud jde o učňovskou přípravu a učení se prací, zajišťování kvality, zřizování mechanismů pro předvídání dovedností a poradenských orgánů s účastí sociálních partnerů, zvyšování prostupnosti a flexibility a nově také o větší důraz na digitální dovednosti. S ohledem na ekologickou a digitální transformaci je však třeba, aby se nabídka odborného vzdělávání a přípravy pro mládež i dospělé výrazně rozšířila a zlepšila a aby se zároveň zvýšila i atraktivita a kvalita počátečního odborného vzdělávání a přípravy.
- (22) V řadě zemí již existují iniciativy na podporu excelence v oblasti odborného vzdělávání a přípravy a lepší propojení této oblasti s ekosystémy inovací a dovedností. S využitím těchto příkladů směřuje koncepce center excelence odborného vzdělávání zdárně k tomu, aby se z těchto center stala ve světovém měřítku prvotřídní referenční místa pro odbornou přípravu v konkrétních oblastech, a to jak v případě počáteční odborné přípravy, tak dalšího prohlubování dovedností a změny kvalifikace.
- (23) Poradní výbor pro odborné vzdělávání (ACVT) ve svém stanovisku k budoucnosti odborného vzdělávání a přípravy, které bylo přijato v prosinci 2018, nastínil vizi špičkového, inkluzivního a celoživotního odborného vzdělávání a přípravy, které vyhovuje požadavkům budoucnosti, jež jsou důsledkem ekonomických, technologických a společenských změn. Výbor v uvedeném stanovisku vyzval Komisi, aby připravila návrh na zefektivnění a konsolidaci rámce politiky EU v oblasti odborného vzdělávání a přípravy, jeho správy a stávajících nástrojů v podobě všeobecného doporučení Rady.
- (24) Vzhledem ke své nezávazné povaze toto doporučení respektuje zásadu subsidiarity a proporcionality a mělo by být prováděno v souladu s evropským právem, vnitrostátními právními předpisy a praxí. Toto doporučení zejména nemá vliv na směrnici 2005/36/ES⁽¹⁹⁾ ve znění směrnice 2013/55/EU⁽²⁰⁾ o uznávání odborných kvalifikací a na v ní uvedený systém automatického uznávání,

S přihlédnutím k této definici „odborného vzdělávání a přípravy“:

Odborné vzdělávání a příprava by pro účely tohoto doporučení měly být chápány jako vzdělávání a odborná příprava, jejichž cílem je vybavit mladé lidi a dospělé znalostmi, dovednostmi a kompetencemi požadovanými pro konkrétní povolání nebo v širším smyslu na trhu práce⁽²¹⁾. Mohou být poskytovány ve formálním i neformálním prostředí na všech úrovních evropského rámce kvalifikací (EQF), ve vhodných případech i na terciární úrovni,

⁽¹⁸⁾ Úř. věst. C 153, 2.5.2018, s. 1.

⁽¹⁹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznávání odborných kvalifikací (Úř. věst. L 255, 30.9.2005, s. 22).

⁽²⁰⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/55/EU ze dne 20. listopadu 2013, kterou se mění směrnice 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací a nařízení (EU) č. 1024/2012 o správní spolupráci prostřednictvím systému pro výměnu informací o vnitřním trhu („nařízení o systému IMI“) (Úř. věst. L 354, 28.12.2013, s. 132).

⁽²¹⁾ Na základě definice Cedefop: Evropské středisko pro rozvoj odborného vzdělávání: Terminology of European Education and Training Policy (*Terminologie evropské politiky vzdělávání a odborné přípravy*), 2014.

DOPORUČUJE, ABY ČLENSKÉ STÁTY:

v souladu s vnitrostátními právními předpisy a právními předpisy Unie, dostupnými zdroji, vnitrostátními prioritami a podmínkami, včetně socioekonomické situace a charakteristik vnitrostátních systémů odborného vzdělávání a přípravy, a v úzké spolupráci se všemi příslušnými zúčastněnými stranami:

- a) usilovaly o provádění politiky v oblasti odborného vzdělávání a přípravy, která:
 - v situaci demografických změn a během všech hospodářských cyklů umožňuje mladým lidem i dospělým osvojit si znalosti, dovednosti a kompetence, aby mohli uspět na vyvíjejícím se trhu práce a ve společnosti a zvládnout hospodářské oživení a spravedlivou transformaci na ekologickou a digitální ekonomiku,
 - podporuje inkluzivitu a rovné příležitosti a přispívá k dosažení odolnosti, sociální spravedlnosti a prosperity pro všechny a
 - podporuje evropské systémy odborného vzdělávání a přípravy v mezinárodním kontextu, aby byly uznávány jako celosvětové měřítko pro účastníky odborného vzdělávání a přípravy;
- b) zaváděly opatření a investovaly za účelem provádění této politiky v souladu se zásadami stanovenými níže v bodech 1–21 a
- c) snažily se do roku 2025 splnit následující cíle na úrovni EU ⁽²²⁾, které jsou součástí příslušných evropských rámců monitorování, mimo jiné v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a sociální politiky a politiky zaměstnanosti:
 - podíl zaměstnaných absolventů odborného vzdělávání a přípravy by měl činit alespoň 82 % ⁽²³⁾;
 - 60 % čerstvých absolventů odborného vzdělávání a přípravy využívá během svého odborného vzdělávání a přípravy učení se prací ⁽²⁴⁾. Tento cíl se týká všech forem učení se prací na pracovišti, a tím rovněž přispěje ke zvýšení počtu příležitostí pro učňovskou přípravu, jež mohou být podporovány v rámci záruk pro mladé lidi;
 - 8 % studentů odborného vzdělávání a přípravy využívá mobility ve vzdělávání v zahraničí ⁽²⁵⁾.

Odborné vzdělávání a příprava se pružně přizpůsobují změnám na trhu práce

1. Programy odborného vzdělávání a přípravy nabízejí vyváženou kombinaci odborných – včetně technických – dovedností, které jsou dobře přizpůsobeny všem hospodářským cyklům, vyvíjejícím se pracovním místům a pracovním postupům, a klíčových kompetencí ⁽²⁶⁾, včetně velmi dobrých základních, digitálních, průřezových, ekologických a dalších životních dovedností, které poskytují pevné základy pro odolnost, celoživotní učení, celoživotní zaměstnatelnost, sociální začlenění, aktivní občanství a osobní rozvoj;

⁽²²⁾ Cíle jsou vymezeny jako průměrné hodnoty EU, jichž mají členské státy dosáhnout společně. Komise by při podávání zpráv o pokroku v dosahování těchto cílů, případně i v kontextu evropského semestru, měla zohlednit specifika různých vnitrostátních systémů a podmínek. Členské státy by měly plně využívat možností financování z prostředků Unie v souladu se svými vnitrostátními podmínkami, prioritami a výzvami. Tyto tři kvantitativní cíle nepředjímají rozhodnutí o tom, jak jsou prováděny unijní nástroje financování v rámci víceletého finančního rámce na období 2021–2027 a nástroje „Next Generation EU“.

⁽²³⁾ Tento cíl se bude vztahovat na osoby z věkové skupiny 20–34 let, které absolvovaly vyšší sekundární nebo postsekundární neterciární odborné vzdělávání a přípravu před 1–3 lety.

⁽²⁴⁾ Tento cíl se bude týkat osob z věkové skupiny 20–34 let, které ukončily vzdělávání a odbornou přípravu před 1–3 lety. Ukazatel bude vycházet z údajů, které budou od roku 2021 shromažďovány v rámci šetření pracovních sil v Evropské unii (EU LFS), vymezených v identifikátoru proměnné „HATWORK“ v prováděcím nařízení Komise (EU) 2019/2240. Jde o pracovní zkušenosti na pracovišti v tržní nebo netržní jednotce (tj. v podniku, vládní instituci nebo neziskové organizaci), jež byly součástí vzdělávacího programu pro formální program vzdělávání a odborné přípravy, jež vedl k nejvyššímu stupni úspěšně ukončeného vzdělání. Pokud měl respondent pracovní zkušenosti na více pracovištích, měla by se zohlednit kumulativní délka pracovních zkušeností na všech pracovištích. Pracovní zkušenosti by měly být vyjádřeny v přepočtu na plné pracovní úvazky.

⁽²⁵⁾ Tato hodnota se měří jako podíl studentů, kteří se v kalendářním roce zúčastnili mobility, jako podíl z kohorty absolventů odborného vzdělávání a přípravy v témže roce. Ukazatel bude vycházet z údajů o mobilitě získaných z údajů z programu Erasmus+ a z údajů UNESCO/OECD/Eurostatu o absolventech odborného vzdělávání a přípravy. Údaje z programu Erasmus+ by rovněž mohly být doplněny o údaje o programech mobility od vnitrostátních orgánů, jsou-li k dispozici, avšak pouze tehdy, jsou-li poskytnuté údaje srovnatelné s údaji z programu Erasmus+ včetně doby trvání mobility. Pokud jsou zahrnuty údaje od vnitrostátních orgánů, měla by být tato skutečnost vyznačena transparentním způsobem.

⁽²⁶⁾ Doporučení Rady ze dne 22. května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení vymezuje tyto klíčové kompetence: kompetence v oblasti gramotnosti; kompetence v oblasti mnohojazyčnosti; matematická kompetence a kompetence v oblasti přírodních věd, technologií a inženýrství; digitální kompetence; personální a sociální kompetence a kompetence k učení; občanská kompetence; podnikatelská kompetence, jakož i kompetence v oblasti kulturního povědomí a vyjadřování.

2. Vzdělávací programy odborného vzdělávání a přípravy, nabídky programů a kvalifikace jsou podle potřeby pravidelně aktualizovány na základě poznatků o dovednostech (tj. systémů sledujících uplatnění absolventů, mechanismů předvídání dovedností, včetně mechanismů na odvětvové a regionální úrovni).
3. Poskytovatelé odborného vzdělávání a přípravy mají v souladu s vnitrostátními podmínkami odpovídající úroveň autonomie, flexibility, podpory a finančních prostředků, aby mohli svou nabídku odborné přípravy přizpůsobovat měnícím se potřebám v oblasti dovedností, ekologické a digitální transformaci a hospodářským cyklům, a to při současném zajištění kvality.
4. Žádná úroveň programů odborného vzdělávání a přípravy nepostrádá prvky učení se prací, které se dále rozšiřují i do dalšího odborného vzdělávání a přípravy. Systémy učňovské přípravy⁽²⁷⁾ se dále rozvíjejí, aby umocňovaly nabídky v rámci záruk pro mladé lidi⁽²⁸⁾, a provází je vhodná podpora⁽²⁹⁾ a opatření ke stabilizaci nabídky učňovské přípravy, aby bylo možné podchytit specifické problémy malých podniků. Pro vytvoření příležitostí k učení se prací v různých odvětvích hospodářství by mohla být zaměstnavatelům v souladu s vnitrostátními podmínkami poskytnuta podpůrná opatření.

Základem odborného vzdělávání a přípravy je flexibilita a možnosti postupu

5. Programy odborného vzdělávání a přípravy se zaměřují na účastníky vzdělávání, nabízejí prezenční a digitální či smíšenou výuku, přičemž poskytují flexibilní a modulární přístupy založené na uznávání výsledků neformálního a informálního učení, a umožňují dosahovat profesního postupu a pokroku při učení. Programy dalšího odborného vzdělávání jsou koncipovány tak, aby se daly přizpůsobit potřebám trhu práce, odvětví nebo individuálním potřebám při prohlubování nebo změně kvalifikace.
6. Programy odborného vzdělávání a přípravy jsou založeny na modulech nebo jednotkách výsledků učení a jsou zavedeny mechanismy validace, které umožňují přenos, uznávání a shromažďování výsledků učení každého studenta, aby mohl získat kvalifikaci, případně částečnou kvalifikaci podle vnitrostátních podmínek.⁽³⁰⁾ V počátečním odborném vzdělávání a přípravě je primárním cílem dosáhnout plné kvalifikace.

Odborné vzdělávání a příprava jsou hnací silou inovací a růstu a připravují na digitální a ekologickou transformaci a na povolání, po kterých je velká poptávka

7. Odborné vzdělávání a příprava získávají na odolnosti tím, že se stávají součástí ekonomických, průmyslových a inovačních strategií včetně strategií souvisejících s oživením a ekologickou a digitální transformací. Nabídku odborného vzdělávání a přípravy, zejména pro dospělé, je proto třeba výrazně přizpůsobit nebo rozšířit, a to podporou nabývání podnikatelských, digitálních a ekologických dovedností.
8. Centra excelence v odborném vzdělávání fungují jako katalyzátory investic do místních podniků, čímž podporují oživení, ekologickou a digitální transformaci, evropské a regionální inovace a strategie pro inteligentní specializaci a rozvoj odborného vzdělávání a přípravy, a to i na vyšších úrovních kvalifikace (úroveň 5–8 evropského rámce kvalifikací, EQF) v souladu s vnitrostátními podmínkami, a poskytují inovativní služby, jako jsou klustry, podnikatelské inkubátory pro začínající podniky a technologické inovace pro malé a střední podniky a rovněž inovativní řešení změny kvalifikace pro pracovníky, jimž hrozí ztráta zaměstnání.
9. Instituce odborného vzdělávání a přípravy mají přístup k nejmodernější infrastruktuře, disponují strategiemi pro digitalizaci⁽³¹⁾ v souladu s vnitrostátními podmínkami a do svých programů a organizačního řízení zahrnují environmentální a sociální udržitelnost, čímž přispívají k provádění cílů udržitelného rozvoje OSN.

Odborné vzdělávání a příprava jsou atraktivní volbou založenou na moderním a digitalizovaném poskytování odborné přípravy/dovedností

10. Počáteční a další odborné vzdělávání a příprava jsou součástí celoživotního učení. Mezi počátečním i dalším odborným vzděláváním a přípravou, všeobecným vzděláváním a vysokoškolským vzděláváním jsou flexibilní a dostupné dráhy.

⁽²⁷⁾ Jak je definuje doporučení Rady ze dne 15. března 2018 o Evropském rámci pro kvalitní a efektivní učňovskou přípravu.

⁽²⁸⁾ Jak je definuje doporučení Rady ze dne 22. dubna 2013 o zavedení záruk pro mladé lidi.

⁽²⁹⁾ Ta by mohla zahrnovat mezipodniková vzdělávací střediska.

⁽³⁰⁾ V souladu s doporučením Rady ze dne 20. prosince 2012 o uznávání neformálního a informálního učení.

⁽³¹⁾ Nástroj sebehodnocení SELFIE například podporuje instituce odborného vzdělávání a přípravy, aby mohly k výuce a učení efektivně využívat digitální technologie a prohlubovat spolupráci se zaměstnavateli v rámci programů učení se prací.

11. Programy odborného vzdělávání a přípravy na úrovních 5 až 8 EQF jsou dále rozšiřovány, aby udržely krok s rostoucí poptávkou po vyšších odborných dovednostech v souladu s vnitrostátními podmínkami.
12. Programy odborného vzdělávání a přípravy se realizují prostřednictvím vhodné kombinace otevřeného, digitálního a participativního vzdělávacího prostředí, včetně výukových pracovišť příhodných ke vzdělávání, a opírají se o nejmodernější a dostupnou infrastrukturu, vybavení a technologie a všestranné postupy a nástroje, například simulátory založené na informačních a komunikačních technologiích, virtuální a rozšířenou realitu, které zvyšují dostupnost a účinnost odborné přípravy, a to i pro malé podniky ⁽³²⁾.
13. Učitelé, školitelé a další pracovníci v oblasti odborného vzdělávání a přípravy se účastní počátečního a dalšího profesního rozvoje s cílem: poskytovat vysoce kvalitní odbornou přípravu; podporovat technické a digitální dovednosti a účinné inovativní metody odborné přípravy, včetně výuky ve virtuálním prostředí; v souladu se současným stavem odborné a digitální pedagogiky pracovat s nástroji digitálního vzdělávání a působit v rozmanitém a multikulturním prostředí. Jejich profesní dráha je atraktivnější díky velkorysejším přístupům k přijímání pracovníků, lepším pracovním příležitostem ⁽³³⁾ a také díky hlubší spolupráci mezi učiteli odborného vzdělávání/školiteli a podniky a dalšími pracovišti.
14. Strategie internacionalizace podporují strategický přístup k mezinárodní spolupráci v odborném vzdělávání a přípravě, mimo jiné i v příhraničních regionech EU. Tyto strategie podporují úspěšné vnitrostátní postupy na celém světě a lze je provádět různými způsoby, jako je mobilita účastníků vzdělávání a učitelů/školitelů, jakož i účast na mezinárodních soutěžích dovedností a společná příprava na ně.
15. Existují příležitosti pro vzdělávací mobilitu účastníků odborného vzdělávání a zaměstnanců v odborném vzdělávání, včetně virtuální mobility a dlouhodobé mobility a možnosti výjezdu do třetích zemí, přičemž tyto příležitosti usnadňuje využívání a uznávání jednotek výsledků učení a příslušných evropských nástrojů. ⁽³⁴⁾
16. Jasně a uživatelsky vstřícné informace o možnostech učení a profesního rozvoje i možnostech validace v celé EU jsou zajištěny prostřednictvím vysoce kvalitních služeb celoživotního učení a profesního poradenství, přičemž se v plné míře využívá Europass a další digitální služby.

Odborné vzdělávání a příprava podporují rovné příležitosti

17. Programy odborného vzdělávání a přípravy jsou inkluzivní a přístupné pro zranitelné skupiny, k nimž se řadí osoby se zdravotním postižením, osoby s nízkou úrovní kvalifikace či dovedností, menšiny, osoby přistěhovaleckého původu a osoby s omezenými příležitostmi v důsledku geografické polohy nebo sociálně a ekonomicky znevýhodněné situace. Cílená opatření a flexibilní podoba odborné přípravy zabraňují předčasným odchodům ze vzdělávání a odborné přípravy a podporují přechod ze školy do zaměstnání.
18. Programy odborného vzdělávání a přípravy jsou dostupné prostřednictvím digitálních vzdělávacích platform podporovaných nástroji, zařízeními a internetovým připojením, což poslouží zejména zranitelným skupinám a lidem na venkově nebo v odlehlých oblastech.
19. Cílená opatření podporují genderovou vyváženost v tradičně „mužských“ nebo „ženských“ profesích a společně řeší genderové a další stereotypy.

Odborné vzdělávání a příprava se opírají o kulturu zajišťování kvality

20. Evropský referenční rámec pro zajišťování kvality (rámec EQAVET), jak je popsán v příloze II, je používán ve vnitrostátních systémech zajišťování kvality, a to jak pro počáteční, tak pro další odborné vzdělávání a přípravu. Vztahuje se na odborné vzdělávání a přípravu ve všech vzdělávacích prostředích (jako je vzdělávání ve škole a učení se prací, včetně systémů učňovské přípravy) a všech formách učení (digitální, prezenční nebo smíšené) poskytovanou veřejnými i soukromými poskytovateli a opírá se o soubor orientačních deskriptorů a společných referenčních ukazatelů pro zajišťování kvality odborného vzdělávání a přípravy, které jsou uplatňovány jak na úrovni systému, tak na úrovni poskytovatelů, v souladu s vnitrostátními podmínkami, jak je uvedeno v příloze II.

⁽³²⁾ K těmto nástrojům lze dále zařadit výuku založenou na spolupráci, mezioborové a projektové učení, nové metody organizace odborné přípravy v institucích a podnicích, jakož i umělou inteligenci.

⁽³³⁾ Tyto příležitosti mohou zahrnovat více možností kariérního postupu, uznávání předchozích odborných zkušeností či hybridní profese učitel/školitel, a to v souladu s vnitrostátními podmínkami.

⁽³⁴⁾ Např. vzory memoranda o porozumění a studijní smlouvy.

21. Národní referenční místo pro zajišťování kvality v odborném vzdělávání a přípravě nadále sdružuje všechny příslušné zúčastněné strany na vnitrostátní a regionální úrovni s cílem:
- přijímat konkrétní iniciativy k provádění a dalšímu rozvoji rámce EQAVET,
 - informovat a mobilizovat široké spektrum zúčastněných stran, včetně center excelence v odborném vzdělávání a přípravě, aby se podílely na provádění rámce EQAVET,
 - podporovat autoevaluaci jako doplňkový a účinný způsob zajišťování kvality s cílem umožnit měření úspěšnosti a určení oblastí pro zlepšení, a to i pokud jde o digitální připravenost systémů a institucí odborného vzdělávání a přípravy,
 - aktivně se podílet na Evropské síti pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy,
 - poskytovat aktualizovaný popis vnitrostátních režimů zajišťování kvality na základě rámce EQAVET,
 - zapojit se na úrovni EU do vzájemného hodnocení⁽³⁵⁾ zajišťování kvality s cílem zvýšit transparentnost a konzistentnost režimů zajišťování kvality a posílit důvěru mezi členskými státy.

Provádění na vnitrostátní úrovni

Členskými státem se doporučuje, aby spolu se sociálními partnery a dalšími zúčastněnými stranami přijaly opatření k provedení této politiky na vnitrostátní úrovni. Přitom by měly:

22. podporovat pro správu a řízení odborného vzdělávání a přípravy udržitelná partnerství, a to v souladu s vnitrostátními podmínkami a případně prostřednictvím partnerství veřejného a soukromého sektoru. Zapojit sociální partnery a všechny relevantní zúčastněné strany, včetně institucí odborného vzdělávání a přípravy, výrobního odvětví a podniků všech velikostí, veřejných i soukromých služeb zaměstnanosti, učitelů a školitelů odborného vzdělávání a přípravy a jejich zástupců, zprostředkovatelských subjektů, jako jsou průmyslové, obchodní a řemeslné komory, odborné a odvětvové organizace, národní koordinátoři záruk pro mladé lidi, Evropský sociální fond a další unijní iniciativy, odvětví informačních technologií, centra excelence v odborném vzdělávání a přípravě, klastry, organizace účastníků vzdělávání a rodičů, jakož i místní, regionální a celostátní orgány. Podporovat taková partnerství na regionální a odvětvové úrovni;
23. co nejlépe využívat evropské nástroje transparentnosti, jako je evropský rámec kvalifikací (EQF), evropský systém přenosu a akumulace kreditů (ECTS), Europass a klasifikace ESCO (evropské dovednosti, kompetence, kvalifikace a povolání), usnadňovat automatické vzájemné uznávání kvalifikací a výsledků z období studia v zahraničí⁽³⁶⁾, umožnit studentům používat různé funkce Europassu (např. záznamy jejich zkušeností, dovedností a kvalifikací v on-line profilu, který může pomoci při volbě povolání, zkušeností s mobilitou, získávání dokumentů opatřených digitálním podpisem a přijímání návrhů a hledání příležitostí ke studiu a práci, získání kvalifikace, validace, uznávání atd.);
24. co nejlépe využívat finanční prostředky a nástroje Evropské unie na podporu reforem nebo investic do odborného vzdělávání a přípravy, včetně digitalizace a environmentální udržitelnosti, jako je například Next Generation EU (facilita na podporu oživení a odolnosti, REACT-EU), Evropský sociální fond plus, nástroj SURE, Evropský fond pro regionální rozvoj, InvestEU, Erasmus+, Horizont Evropa, Interreg, Digitální Evropa, mechanismus pro spravedlivou transformaci a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a modernizační fond; stimulovat další veřejné i soukromé investice do odborného vzdělávání a přípravy;
25. na základě příslušných stávajících vnitrostátních opatření a finančních rámců stanovit opatření, která mají být do 18 měsíců od přijetí tohoto doporučení přijata za účelem jeho provádění na vnitrostátní úrovni, a provádění doporučení sledovat, a to včetně přidělení vnitrostátních zdrojů, jež je na vnitrostátní úrovni odpovídající, přičemž velký důraz bude kladen na začlenění digitalizace a environmentální udržitelnosti do celého odvětví odborného vzdělávání a přípravy a náležitě se zohlední odpovědnost/samostatnost institucí vzdělávání a odborné přípravy v souladu s vnitrostátními podmínkami,

⁽³⁵⁾ Vzájemné hodnocení je druh dobrovolného vzájemného učení, jehož cílem je podpořit zlepšování a transparentnost režimů zajišťování kvality na úrovni systému, které nevedou k akreditačním postupům, a to na základě speciální metodiky, kterou vypracuje Evropská síť pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy.

⁽³⁶⁾ V souladu s doporučením Rady ze dne 26. listopadu 2018 o podpoře automatického vzájemného uznávání kvalifikací získaných v rámci vysokoškolského vzdělání a vyššího sekundárního vzdělání a odborné přípravy a výsledků z období studia v zahraničí.

VÍTÁ ZÁMĚR KOMISE S NÁLEŽITÝM ZOHLEDNĚNÍM SUBSIDIARITY:

provádět politiku odborného vzdělávání a přípravy Unie a podporovat činnost členských států, mimo jiné:

26. zajištěním účinné správy a řízení politiky EU pro oblast odborného vzdělávání a přípravy prostřednictvím tripartitního Poradního výboru pro odborné vzdělávání na základě průběžného pracovního programu a ve spolupráci s generálními řediteli pro odbornou přípravu a vzdělávání ⁽³⁷⁾, zástupci účastníků vzdělávání a jeho poskytovatelé;
27. zajištěním toho, aby politika EU v oblasti odborného vzdělávání a přípravy měla náležité místo při plnění evropského plánu na podporu oživení, Zelené dohody pro Evropu, Nové průmyslové strategie pro Evropu a strategie pro udržitelnou a digitální Evropu zaměřené na malé a střední podniky a byla konzistentní a soudržnou součástí Evropské agendy dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost, akčního plánu digitálního vzdělávání, celkového rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a Evropského prostoru vzdělávání;
28. dalším poskytováním podpory pro strukturální reformy učňovské přípravy prostřednictvím podpůrné služby pro učňovské vzdělávání a nového impulsu pro Evropskou alianci pro učňovskou přípravu v součinnosti se zárukami pro mladé lidi a postupným rozšiřováním služeb na podporu odborného vzdělávání a přípravy ve spolupráci s Evropským střediskem pro rozvoj odborného vzdělávání (Cedefop);
29. prozkoumáním koncepce a využití alternativních kvalifikací (microcredentials), mimo jiné i v oblasti odborného vzdělávání a přípravy, společně s členskými státy a příslušnými zúčastněnými stranami, a to i v rámci poradní skupiny pro evropský rámec kvalifikací, jak je navrženo v Evropské agendě dovedností;
30. podporou cíle spočívajícího v postupném vytváření a rozvoji evropských platform center excelence v odborném vzdělávání a přípravě a možnosti vytvořit společně s členskými státy a příslušnými zúčastněnými stranami na platformě Europass evropské klíčové profesní profily, které by v rámci možností mohl doplňovat i profesní digitální obsah vyvinutý v rámci evropských nástrojů transparentnosti, aby se usnadnila mobilita účastníků vzdělávání a pracovníků a transparentnost a uznávání kvalifikací;
31. podporou kvalitativní a účinné digitalizace odborného vzdělávání a přípravy jak ve školních zařízeních, tak při učení se prací, prostřednictvím podpory využívání evropských rámců kompetencí ⁽³⁸⁾ a nástrojů sebehodnocení ⁽³⁹⁾, a zvažováním, zda by bylo proveditelné uspořádat celoevropský průzkum škol působících v oblasti odborného vzdělávání a přípravy;
32. posílením Evropské aliance pro učňovskou přípravu a koalicí pro digitální dovednosti a pracovní místa, jak se uvádí v Evropské agendě dovedností;
33. podporou evropských systémů odborného vzdělávání a přípravy v mezinárodním kontextu, aby byly uznávány jako celosvětová reference pro účastníky odborného vzdělávání, mimo jiné i podporou internacionalizace systémů odborného vzdělávání a přípravy, a to i pokud jde o kandidátské země EU a země evropského sousedství, ve spolupráci s Evropskou nadací odborného vzdělávání, soutěží dovedností a komunikačních kampaní na zvýšení atraktivity a zlepšení obrazu odborného vzdělávání a přípravy a poskytováním uživatelsky vstřícného přístupu k informacím o odborném vzdělávání a přípravě a o souvisejících kariérních příležitostech na základě prvků obsažených v Europassu a jejich dalším rozvíjením;
34. spoluprací s mezinárodními organizacemi, zejména OECD, MOP, UNESCO a Světovou bankou, v oblasti odborného vzdělávání a přípravy;
35. podporou úsilí členských států při provádění tohoto doporučení, posílením kapacity institucí odborného vzdělávání a přípravy, včetně jejich digitalizace a environmentální udržitelnosti a podporou výzkumu v oblasti odborného vzdělávání a přípravy jak na vnitrostátní úrovni, tak na úrovni EU prostřednictvím příslušného financování a programů Unie (Next Generation EU – facilita na podporu oživení a odolnosti a REACT-EU, Evropský sociální fond plus, nástroj SURE, Evropský fond pro regionální rozvoj, InvestEU, Erasmus+, Horizont Evropa, Interreg, program Digitální Evropa, mechanismus pro spravedlivou transformaci, EZVRF a modernizační fond);

⁽³⁷⁾ Generální ředitelé pro odborné vzdělávání a přípravu určí členské státy.

⁽³⁸⁾ Jako je například rámec digitálních kompetencí pro občany (DigComp), rámec digitálních kompetencí pro pedagogy (DigCompEdu) a rámec digitálních kompetencí pro organizace (DigCompO).

⁽³⁹⁾ Jako je například nástroj SELFIE.

36. zajištěním kvalitativního a kvantitativního monitorování v souladu se společnými cíli, které byly definovány v tomto doporučení, jakož i dalšími příslušnými údaji, včetně údajů o investicích, a zapracováním těchto údajů do evropského semestru a příslušných evropských rámců pro monitorování a podávání zpráv a podáváním zpráv Radě o provádění doporučení každých pět let na základě údajů dostupných na vnitrostátní a evropské úrovni a ročního monitorování prováděného střediskem Cedefop.

Toto doporučení nahrazuje doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. června 2009 o zavedení evropského referenčního rámce pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy (EQAVET) a doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. června 2009 o vytvoření evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET).

V Bruselu dne 24. listopadu 2020.

Za Radu

předseda

M. ROTH

PŘÍLOHA I

Příslušné akty Unie v oblasti dovedností, vzdělávání a odborné přípravy

1. Doporučení Rady ze dne 28. června 2011 o politikách snížení míry předčasného ukončování školní docházky ⁽¹⁾.
2. Doporučení Rady ze dne 20. prosince 2012 o uznávání neformálního a informálního učení ⁽²⁾.
3. Společné zpráva Rady a Komise pro rok 2015 o provádění strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020) – Nové priority evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy ⁽³⁾.
4. Doporučení Rady ze dne 19. prosince 2016 o cestách prohlubování dovedností: nové příležitosti pro dospělé ⁽⁴⁾.
5. Doporučení Rady ze dne 22. května 2017 o evropském rámci kvalifikací pro celoživotní učení, kterým se zrušuje doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 23. dubna 2008 o zavedení evropského rámce kvalifikací pro celoživotní učení ⁽⁵⁾.
6. Doporučení Rady ze dne 20. listopadu 2017 o sledování uplatnění absolventů ⁽⁶⁾.
7. Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/646 ze dne 18. dubna 2018 o společném rámci pro poskytování lepších služeb v oblasti dovedností a kvalifikací (Europass) a o zrušení rozhodnutí č. 2241/2004/ES ⁽⁷⁾.
8. Doporučení Rady ze dne 22. května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení ⁽⁸⁾.
9. Závěry Rady o směřování k vizi evropského prostoru vzdělávání ⁽⁹⁾.
10. Doporučení Rady ze dne 26. listopadu 2018 o podpoře automatického vzájemného uznávání kvalifikací získaných v rámci vysokoškolského vzdělání a vyššího sekundárního vzdělání a odborné přípravy a výsledků z období studia v zahraničí ⁽¹⁰⁾.
11. Závěry Rady o provádění doporučení Rady nazvaného „Cesty prohlubování dovedností: nové příležitosti pro dospělé“ ⁽¹¹⁾.
12. Usnesení Rady o dalším rozvoji Evropského prostoru vzdělávání za účelem podpory systémů vzdělávání a odborné přípravy zaměřených na budoucnost ⁽¹²⁾.
13. Závěry Rady o ekonomice blahobytu ⁽¹³⁾.
14. Sdělení Komise nazvané „Strategie pro udržitelný růst 2020“ ⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 191, 1.7.2011, s. 1.

⁽²⁾ Úř. věst. C 398, 22.12.2012, s. 1.

⁽³⁾ Úř. věst. C 417, 15.12.2015, s. 25.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 484, 24.12.2016, s. 1.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 189, 15.6.2017, s. 15.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 423, 9.12.2017, s. 1.

⁽⁷⁾ Úř. věst. L 112, 2.5.2018, s. 42.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 189, 4.6.2018, s. 1.

⁽⁹⁾ Úř. věst. C 195, 7.6.2018, s. 7.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. C 444, 10.12.2018, s. 1.

⁽¹¹⁾ Úř. věst. C 189, 5.6.2019, s. 23.

⁽¹²⁾ Úř. věst. C 389, 18.11.2019, s. 1.

⁽¹³⁾ Dokument 13432/19.

⁽¹⁴⁾ Dokument COM(2019) 650 final.

PŘÍLOHA II

Rámec EQAVET

Část A. Orientační deskriptory EQAVET

V této příloze jsou navrženy orientační deskriptory EQAVET, jež mají členskými státy a poskytovateli odborného vzdělávání a přípravy, považují-li to za vhodné, pomoci při provádění rámce EQAVET. Jsou strukturovány podle jednotlivých fází cyklu zajišťování kvality: *plánování – provádění – evaluace – přezkoumávání*. Lze je uplatnit jak u počátečního, tak i u dalšího odborného vzdělávání a přípravy a vztahují se na všechna vzdělávací prostředí: vzdělávání ve škole a učení se prací, včetně systémů učňovské přípravy.

Kritéria kvality	Orientační deskriptory na úrovni systému odborného vzdělávání a přípravy	Orientační deskriptory na úrovni poskytovatele odborného vzdělávání a přípravy
<p>Plánování odráží strategickou vizi, kterou sdílejí příslušné zúčastněné subjekty, a zahrnuje jasné cíle, opatření a ukazatele.</p>	<p>Cíle odborného vzdělávání a přípravy jsou popsány pro střednědobý a dlouhodobý výhled a jsou propojeny s evropskými cíli a cíli udržitelného rozvoje s ohledem na aspekty environmentální udržitelnosti.</p> <p>Sociální partneři a veškeré další příslušné zúčastněné strany se podílejí na stanovování cílů odborného vzdělávání a přípravy na různých úrovních.</p> <p>Cíle jsou stanoveny a monitorovány prostřednictvím určitých ukazatelů (kritérií úspěchu).</p> <p>Byly stanoveny mechanismy a postupy zjišťující potřeby odborné přípravy na trhu práce a ve společnosti.</p>	<p>Cíle evropské, celostátní a regionální politiky v oblasti odborného vzdělávání a přípravy se odrážejí v místních cílech, které stanovují poskytovatelé odborného vzdělávání a přípravy.</p> <p>Konkrétní cíle jsou stanoveny a monitorovány a programy jsou koncipovány tak, aby tyto cíle plnily.</p> <p>Sociální partneři a veškeré další příslušné zúčastněné strany jsou neustále konzultovány v zájmu zjištění zvláštních místních nebo individuálních potřeb.</p> <p>Povinnosti v oblasti řízení a rozvoje kvality jsou jednoznačně rozděleny.</p> <p>Personál je od začátku zapojen do plánování, a to i s ohledem na rozvoj kvality.</p>
	<p>Byla vypracována informační politika pro zajištění optimálního sdělování výsledků či závěrů v oblasti kvality s ohledem na celostátní nebo regionální požadavky ochrany údajů.</p> <p>Jsou stanoveny standardy a pokyny pro uznávání, validaci a certifikaci kompetencí jednotlivců.</p> <p>Kvalifikace v oblasti odborného vzdělávání a přípravy jsou popsány pomocí výsledků učení.</p> <p>Jsou zavedeny mechanismy pro zajištění kvality návrhu, posuzování a přezkoumání kvalifikací.</p> <p>Programy odborného vzdělávání a přípravy jsou navrženy tak, aby umožňovaly flexibilní vzdělávací dráhy a rychle reagovaly na měnící se potřeby trhu práce.</p>	<p>Poskytovatelé plánují iniciativy založené na spolupráci s příslušnými zúčastněnými stranami.</p> <p>Příslušné zúčastněné strany se podílejí na procesu analýzy místních potřeb.</p> <p>Poskytovatelé odborného vzdělávání a přípravy mají zaveden jasný a transparentní systém zajišťování kvality.</p> <p>Jsou navržena opatření pro zajištění souladu s pravidly pro ochranu údajů.</p>

Kritéria kvality	Orientační deskriptory na úrovni systému odborného vzdělávání a přípravy	Orientační deskriptory na úrovni poskytovatele odborného vzdělávání a přípravy
<p>Plány provádění jsou navrženy na základě konzultací se zúčastněnými stranami a zahrnují jasné zásady.</p>	<p>Plány provádění jsou stanoveny ve spolupráci se sociálními partnery, poskytovateli odborného vzdělávání a přípravy a dalšími příslušnými zúčastněnými stranami na různých úrovních.</p> <p>Plány provádění přihlížejí k požadovaným zdrojům, kapacitě uživatelů a nástrojům a pokynům potřebným pro jejich podporu.</p> <p>Pro provádění na různých úrovních byly navrženy pokyny a standardy. Tyto pokyny a standardy zahrnují hodnocení, validaci a certifikaci kvalifikací.</p> <p>Plány provádění zahrnují zvláštní podporu vzdělávání učitelů a školitelů, mimo jiné i v otázce digitálních dovedností a environmentální udržitelnosti.</p>	<p>Zdroje jsou interně přiměřeně uspořádány či rozděleny za účelem dosažení cílů stanovených v plánech provádění.</p> <p>Jsou jasně podporována relevantní a široká partnerství pro provádění plánovaných opatření, včetně partnerství mezi učiteli a školiteli.</p> <p>Strategický plán rozvoje kompetencí personálu stanovuje potřeby vzdělávání učitelů a školitelů.</p> <p>Personál se účastní pravidelného vzdělávání a rozvíjí spolupráci s příslušnými externími zúčastněnými subjekty na podporu budování kapacit a zvyšování kvality a výkonnosti.</p>
	<p>Povinnosti poskytovatelů odborného vzdělávání a přípravy při provádění jsou jasně popsány a jsou transparentní.</p> <p>Je navržen celostátní a/nebo regionální rámec pro zajišťování kvality, který zahrnuje pokyny a standardy kvality na úrovni poskytovatele odborného vzdělávání a přípravy s cílem podpořit stále zlepšování a vlastní řízení.</p>	<p>Programy poskytovatelů odborného vzdělávání a přípravy umožňují účastníkům vzdělávání splnit očekávané výsledky učení a zapojit se do procesu učení.</p> <p>Poskyvatelé odborného vzdělávání a přípravy reagují na vzdělávací potřeby jednotlivců přístupem, který je zaměřen na účastníky vzdělávání a který jim umožňuje dosáhnout očekávaných výsledků učení.</p> <p>Poskyvatelé odborného vzdělávání a přípravy prosazují inovace v metodách výuky a učení ve škole i na pracovišti, podporované využíváním digitálních technologií a on-line vzdělávacích nástrojů.</p> <p>Poskyvatelé odborného vzdělávání a přípravy využívají platné, přesné a spolehlivé metody hodnocení výsledků učení jednotlivců.</p>
<p>Evaluační výsledky a procesů je prováděna pravidelně a za pomoci měření.</p>	<p>Je vypracována metodika evaluace, která zahrnuje interní a externí evaluaci.</p> <p>Je dohodnuta a jasně popsána účast zúčastněných stran na procesu monitorování a evaluace.</p> <p>Celostátní nebo regionální standardy a procesy zvyšování a zajišťování kvality jsou relevantní a přiměřené z hlediska potřeb daného odvětví.</p> <p>Systémy podle potřeby podléhají autoevaluaci a internímu a externímu přezkoumávání.</p>	<p>V rámci celostátních a regionálních předpisů či rámců nebo v rámci iniciativy poskytovatelů odborného vzdělávání a přípravy se pravidelně provádí sebehodnocení nebo autoevaluace, které zahrnují rovněž digitální připravenost a environmentální udržitelnost institucí odborného vzdělávání a přípravy.</p> <p>Evaluační a přezkoumání zahrnují procesy a výsledky či závěry vzdělávání a odborné přípravy, včetně posouzení spokojenosti účastníků vzdělávání, jakož i výkonnosti a spokojenosti personálu.</p>

Kritéria kvality	Orientační deskriptory na úrovni systému odborného vzdělávání a přípravy	Orientační deskriptory na úrovni poskytovatele odborného vzdělávání a přípravy
	<p>Jsou zavedeny systémy včasného varování.</p> <p>Používají se ukazatele výkonnosti.</p> <p>Probíhá příslušné, pravidelné a soudržné shromažďování údajů pro měření úspěchu a určování oblastí, které mají být zlepšeny. Jsou navrženy odpovídající metodiky shromažďování údajů, např. dotazníky a ukazatele nebo metriky.</p>	<p>Evaluace a přezkoumání zahrnují sběr a využívání údajů a odpovídající a účinné mechanismy pro zapojení interních a externích zúčastněných stran.</p> <p>Jsou zavedeny systémy včasného varování.</p>
Přezkoumávání	<p>Na všech úrovních jsou stanoveny a používány postupy, mechanismy a nástroje pro přezkoumávání za účelem zlepšování kvality vzdělávání na všech úrovních.</p> <p>Procesy jsou pravidelně přezkoumávány a jsou navrhovány akční plány pro provádění změn. Systémy jsou patřičně upravovány.</p> <p>Informace o výsledcích evaluace jsou zveřejňovány.</p>	<p>Od účastníků vzdělávání je získávána zpětná vazba ohledně jejich individuálních zkušeností s učním a ohledně vzdělávacího prostředí a prostředí výuky. Ta se spolu se zpětnou vazbou od vyučujících, školitelů a veškerých dalších zúčastněných stran používá jako podklad pro další opatření.</p> <p>Informace o výsledcích přezkoumávání jsou k dispozici široké veřejnosti.</p> <p>Postupy týkající se zpětné vazby a přezkoumávání jsou součástí strategického procesu učení v rámci organizace, podporují rozvoj vysoce kvalitních programů a zlepšují příležitosti pro účastníky vzdělávání.</p> <p>Výsledky či závěry procesu evaluace jsou projednávány s příslušnými zúčastněnými stranami a následně jsou zaváděny odpovídající akční plány.</p>

Část B. Referenční soubor ukazatelů EQAVET

V této části je navržen soubor referenčních ukazatelů, které mohou být použity na podporu evaluace a zvyšování kvality celostátních či regionálních systémů odborného vzdělávání a přípravy nebo poskytovatelů odborného vzdělávání a přípravy při provádění rámce EQAVET.

Ukazatel	Druh ukazatele	Účel politiky
Zastřešující ukazatele zajišťování kvality		
Číslo 1		
<p>Význam systémů zajišťování kvality pro poskytovatele odborného vzdělávání a přípravy:</p> <p>a) podíl poskytovatelů uplatňujících vnitřní systémy zajišťování kvality vymezené zákonem nebo z vlastní iniciativy;</p> <p>b) podíl akreditovaných poskytovatelů odborného vzdělávání a přípravy.</p>	<p>Kontextový ukazatel / vstupní ukazatel</p>	<p>Podpora kultury zvyšování kvality na úrovni poskytovatelů odborného vzdělávání a přípravy.</p> <p>Zvyšování transparentnosti kvality odborné přípravy.</p> <p>Zvyšování vzájemné důvěry v poskytování odborné přípravy.</p>
Číslo 2		
<p>Investice do odborné přípravy učitelů a školitelů:</p> <p>a) podíl učitelů a školitelů účastnících se další odborné přípravy;</p>	<p>Vstupní ukazatel / procesní ukazatel</p>	<p>Podpora odpovědnosti učitelů a školitelů v procesu rozvoje kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy.</p>

Ukazatel	Druh ukazatele	Účel politiky
b) výše investovaných prostředků, mimo jiné i na digitální dovednosti.		Lepší schopnost odborného vzdělávání a přípravy reagovat na měnící se poptávku na trhu práce. Posílení individuálních schopností učit se. Zlepšování výsledků dosahovaných účastníky vzdělávání.

Ukazatele podporující kvalitativní cíle odborného vzdělávání a přípravy

Číslo 3

Míra účasti v programech odborného vzdělávání a přípravy: Počet účastníků v programech odborného vzdělávání a přípravy ⁽¹⁾ podle druhu programu a jednotlivých kritérií ⁽²⁾ .	Vstupní ukazatel / procesní ukazatel / výstupní ukazatel	Získání základních informací o atraktivitě odborného vzdělávání a přípravy na úrovni systému a poskytovatelů odborného vzdělávání a přípravy. Zaměření podpory na zvýšení dostupnosti odborného vzdělávání a přípravy, a to i pro znevýhodněné skupiny.
--	--	--

Číslo 4

Míra dokončení programů odborného vzdělávání a přípravy: Počet osob, jež úspěšně dokončily, či nedokončily programy odborného vzdělávání a přípravy, podle druhu programu a jednotlivých kritérií.	Procesní ukazatel / výstupní ukazatel / ukazatel výsledků	Získání základních informací o dosažených výsledcích ve vzdělávání a o kvalitě vzdělávacího procesu. Výpočet míry předčasného ukončení studia ve srovnání s mírou účasti. Podpora úspěšného dokončení jako jeden z hlavních cílů kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy. Podpora poskytování přizpůsobené odborné přípravy, a to i pro znevýhodněné skupiny.
---	---	--

Číslo 5

Míra uplatnění účastníků programů odborného vzdělávání a přípravy: a) oblast uplatnění účastníků vzdělávání v rámci odborného vzdělávání a přípravy v daný okamžik po dokončení odborné přípravy podle druhu programu a jednotlivých kritérií ⁽³⁾ ; b) podíl zaměstnaných účastníků vzdělávání v daný okamžik po dokončení odborné přípravy podle druhu programu a jednotlivých kritérií.	Ukazatel výsledků	Podpora zaměstnatelnosti. Lepší schopnost odborného vzdělávání a přípravy reagovat na měnící se požadavky trhu práce. Podpora poskytování přizpůsobené odborné přípravy, a to i pro znevýhodněné skupiny.
--	-------------------	---

⁽¹⁾ Pro počáteční odbornou přípravu: aby byla daná osoba počítána mezi účastníky, musí se odborné přípravy účastnit po dobu šesti týdnů. Pro celoživotní učení: procentní podíl obyvatelstva přijatého do formálních programů odborného vzdělávání a přípravy.

⁽²⁾ Kromě základních informací o pohlaví a věku lze použít další sociální kritéria, například osoby předčasně odcházející ze vzdělávání, nejvyšší dosažené vzdělání, migranti, osoby se zdravotním postižením, délka nezaměstnanosti.

⁽³⁾ Pro počáteční odbornou přípravu: včetně informací o oblasti uplatnění účastníků vzdělávání, kteří vzdělávací program nedokončili.

Ukazatel	Druh ukazatele	Účel politiky
Číslo 6		
<p>Využití získaných dovedností na pracovišti:</p> <p>a) informace o zaměstnání, které jednotlivé osoby získaly po dokončení odborné přípravy podle druhu odborné přípravy a jednotlivých kritérií;</p> <p>b) míra spokojenosti osob a zaměstnavatelů se získanými dovednostmi či schopnostmi.</p>	Ukazatel výsledků (kombinace kvalitativních a kvantitativních údajů)	<p>Zvýšení zaměstnatelnosti.</p> <p>Lepší schopnost odborného vzdělávání a přípravy reagovat na měnící se požadavky trhu práce.</p> <p>Podpora poskytování přizpůsobené odborné přípravy, a to i pro znevýhodněné skupiny.</p>
Kontextové informace		
Číslo 7		
Míra nezaměstnanosti (*) podle jednotlivých kritérií.	Kontextový ukazatel	Podkladové informace pro rozhodování na úrovni systémů odborného vzdělávání a přípravy.
Číslo 8		
<p>Přítomnost ohrožených skupin:</p> <p>a) procentní podíl účastníků odborného vzdělávání a přípravy klasifikovaných jako znevýhodněné skupiny (v daném regionu nebo spádové oblasti) podle věku a pohlaví;</p> <p>b) míra úspěšnosti znevýhodněných skupin podle věku a pohlaví.</p>	Kontextový ukazatel	<p>Podkladové informace pro rozhodování na úrovni systémů odborného vzdělávání a přípravy.</p> <p>Podpora přístupu znevýhodněných skupin k odbornému vzdělávání a přípravě.</p> <p>Podpora poskytování přizpůsobené odborné přípravy znevýhodněným skupinám.</p>
Číslo 9		
<p>Mechanismy pro určování potřeb odborné přípravy na trhu práce:</p> <p>a) informace o mechanismech pro určování měnících se požadavků na různých úrovních;</p> <p>b) důkazy o používání takových mechanismů a o jejich účinnosti.</p>	Kontextový ukazatel / vstupní ukazatel (kvalitativní informace)	<p>Lepší schopnost odborného vzdělávání a přípravy reagovat na měnící se požadavky trhu práce.</p> <p>Podpora zaměstnatelnosti.</p>
Číslo 10		
<p>Programy na podporu lepšího přístupu k odbornému vzdělávání a přípravě a poskytování poradenství (potenciálním) účastníkům odborného vzdělávání a přípravy:</p> <p>a) informace o stávajících programech na různých úrovních;</p> <p>b) účinnost těchto programů.</p>	Procesní ukazatel (kvalitativní informace)	<p>Podpora přístupu k odbornému vzdělávání a přípravě, a to i pro znevýhodněné skupiny.</p> <p>Poskytování poradenství (potenciálním) účastníkům odborného vzdělávání a přípravy.</p> <p>Podpora poskytování přizpůsobené odborné přípravy.</p>

(*) Definice podle Mezinárodní organizace práce: nezaměstnané osoby ve věku 15–74 let aktivně hledající zaměstnání a připravené pracovat.